

Qazaqstan Respyblikasý Prezidentiniń joldaýy

Послание Президента Республики Казахстан

12.09.2019-ғы № 9723 шығыс хаты

12.09.2019-ғы № 7864 кіріс хаты

I. ЗАМАН ТАЛАБЫНА САЙ ТИІМДІ МЕМЛЕКЕТ.

1.«...біз саяси реформаларды «асығыстыққа салынбай», керісінше, кезең-кезеңімен, табанды түрде және жан-жақты ойластырып жүзеге асыратын боламыз.».

2.«Еліміздің **қоғамдық-саяси** өмірін жаңғыртпай, табысты **экономикалық** реформаларды іске асыру **мүмкін емес**. Бұл – біздің ұстанатын басты қағидатымыз.».

3.«**Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет**». Біз бұл мақсатқа әлі де жете қойған жоқпыз. Сондықтан осы бағыттағы жұмысқа бар күш-жігерімізді салуымыз қажет».

4. «Азаматтардың барлық сындарлы өтініш-тілектерін жедел әрі тиімді қарастыратын **«Халық үніне құлақ асатын мемлекет»** тұжырымдамасын іске асыру – бәрімізге ортақ міндет».

5. «Билік пен қоғам арасында тұрақты диалог орнату арқылы ғана қазіргі геосаяси ахуалға бейімделген үйлесімді мемлекет қалыптастыруға болады».

6. «...азаматтық қоғамға қолдау көрсетіп, оның әлеуетін нығайта түсу керек. Сондай-ақ, аса маңызды жалпы мемлекеттік міндеттерді шешу үшін талқылау жұмыстарына азаматтық қоғамның мүмкіндіктерін кеңінен қолдану қажет».

7.«Қоғамды толғандырып отырған негізгі мәселелер көшеде емес, Парламентте және азаматтық диалог аясында талқыланып, шешімін табуы тиіс.».

8. «Қоғамдық диалог, ашықтық, адамдардың мұң-мұқтажына жедел назар аудару мемлекеттік органдар қызметінің негізгі басымдықтары саналады».

9. «...2020 жылдан бастап біз мемлекеттік қызметшілердің санын біртіндеп қысқартуға кірісіп, үнемделген қаражатты неғұрлым пайдалы қызметкерлерді ынталандыруға жұмсаймыз».

10. **«2024 жылға қарай мемлекеттік қызметшілердің және ұлттық компаниялар қызметкерлерінің санын 25% қысқарту қажет».**

11. «Әлеуметтік және этникалық топтар арасындағы келісім – **бүкіл қоғамның бірлескен еңбегінің нәтижесі**».

12. «...саяси үрдістерді саралап, **бірлігімізді нығайта түсу** үшін нақты шаралар қабылдау керек».

13. «Біздің ұстанымымыз: **«Ел бірлігі – оның әралуандығында»!**

14. «Қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретіндегі рөлі күшейіп, **ұлтаралық қатынас тіліне айналатын кезеңі** келеді деп есептеймін.».

15. «...Белсенді азаматтық қоғам құру үшін **үкіметтік емес ұйымдардың беделін арттыру** қажет деп санаймын».

II. АЗАМАТТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ.

1. «Сот және құқық қорғау жүйесіндегі күрделі реформалар – азаматтарымыздың құқықтарын қорғаудың және олардың қауіпсіздігін күшейтудің негізгі факторы. Сот шешімдерінің сапасын арттыру үшін бірқатар маңызды шараларды жүзеге асыру қажет. Судьялардың заңды және ішкі сенімді басшылыққа алып, шешім шығару құқығы мызғымас сипатқа ие. Дегенмен, сот шешімдерін мұқият талдау жұмысын жолға қойып, бірыңғай сот тәжірибесін орнықтыру қажет».

2. «...осындай теңсіздіктерді болдырмау мақсатында дауларды шешудің ерекше тетігі ретінде **әкімшілік әділет құрылымы** негізгі қажет».

3.«Заңнамадағы барлық қарама-қайшылықтар мен дүдәмал тұстар **азаматтардың мүдделерін ескере отырып, түсіндірілуі тиіс**.».

4. **«Жыныстық зорлық-зомбылық, педофилия, есірткі тарату, адам саудасы, әйелдерге қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылық және басқа да ауыр қылмыстарға, әсіресе, балаларға қатысты қылмыстарға қолданылатын жазаны шұғыл түрде қатайту қажет. Бұл мәселені шешуді Парламентке және Үкіметке тапсырамын».**

5. **«Ең алдымен, 2020 жылдың аяғына дейін Әкімшілік полиция комитетінің жұмысын қайта ұйымдастыру қажет. Мұны науқаншылдыққа айналдырмай, сапалы жүргізген жөн».**

6. **«Сыбайлас жемқорлыққа қатысты қылмыс жасалған мекеменің бірінші басшысының жауапкершілігін заңнамалық және нормативтік тұрғыдан нақты белгілеу керек.**

Сондай-ақ, заңсыз және арандатушылық әрекеттерге барғаны үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл органдарының қызметкерлерін қатаң жазалау керек. Ондай қызметкерлерге тергеу саласында орын жоқ. Кінәсіздік презумпциясы қағидаты толық көлемде сақталуы тиіс».

7. **«Құқық қорғау жүйесін толық реформалау – аса маңызды міндеттердің бірі».**

8. **«Полицияның мемлекеттік күштік құрылымындағы бейнесі бірте-бірте өзгеріп, қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін азаматтарға қызмет көрсететін органға айналады.».**

9. **«Полицейлер жұмысының тиімділігі полиция қызметінің беделді болуына байланысты.».**

10. **«Біздің алдымызда жаңа тұжырымдама негізінде тегеурінді әскер қалыптастыру міндеті тұр».**

11. **«Отанына адал, кәсіби тұрғыдан дайындалған офицерлері мен әскери қызметшілері бар армиямыз жаңа геосаяси жағдайларда ел қауіпсіздігіне қауіп төндіретін қатерлерге тойтарыс беруге дайын болуы керек».**

III. ҚАРҚЫНДЫ ДАМЫҒАН ЖӘНЕ ИНКЛЮЗИВТІ ЭКОНОМИКА.

1. **«Егер қажетті құрылымдық өзгерістерді жүзеге асырсақ, 2025 жылға қарай ішкі жалпы өнімнің жыл сайынғы тұрақты өсімін 5 пайызға және одан да жоғары деңгейге жеткізуге болады».**

2. **«Білім экономикасы», еңбек өнімділігін арттыру, инновацияны дамыту, жасанды интеллекті жаһандық дамудың негізгі факторларына айналды».**

3. **«Еңбек өнімділігінің нақты өсімін кем дегенде 1,7 есеге арттыруымыз керек.»**
4. **«Елімізді өңірдегі көшбасшыретінде танытып, Орталық Азиядағы беделімізді арттыру – стратегиялық міндет».**
5. **«Мемлекеттік компаниялардың санын қысқартуға болады және солай ету керек».**
6. **«Біздің мақсатымыз – мемлекеттің тұрақтандырушы рөлін сақтай отырып, нарықтық институттар мен құрылымдардың толыққанды дамуын қамтамасыз ету».**
7. **«Қарапайым заттардың экономикасына» - бұл біздің жұмысымыздың басым бағыты».**
8. **«Тиімді шағын және орта бизнес – қала мен ауылды дамытудың берік негізі».**
9. **«Шағын, әсіресе, микробизнес еліміздің әлеуметтік-экономикалық және саяси өмірінде маңызды рөл атқарады».**
10. **«...мемлекет алдағы уақытта да бизнеске қолдау көрсете береді. Бұл мақсатқа Ұлттық қордан 100 миллиард теңгеге жуық қаржы бөлінді».**
11. **«Елімізде кәсіпкерлікті дамытудың үлгі боларлық мысалдары жеткілікті. Біз шағын кәсіпкерлікті бүкіл қоғам болып қолдауымыз керек».**
12. **«Үкіметке микро және шағын бизнес саласындағы компанияларды табысқа салынатын салықтан үш жылға босату үшін заңнамалық база әзірлеуді тапсырамын. Заңнамаға енгізілетін тиісті түзетулер 2020 жылдан бастап күшіне енуі керек».**
13. **«2020 жылғы қаңтардан бастап, микро және шағын бизнес субъектілеріне тексеріс жүргізуге үш жылға тыйым салу туралы шешім күшіне енеді».**
14. **«Біз бизнестің адал әрі заңға сәйкес жүргізілетініне сенеміз. Бизнес өкілдері тұтынушылар мен азаматтар алдында жауапты болуы тиіс. Мораторий кезеңінде өзін-өзі реттеу, қоғамдық бақылау тетіктерін жандандыру керек».**
15. **«Көлеңкелі экономикаға қарсы іс-қимылды күшейтіп, капиталды сыртқа шығаруға, салық төлеуден жалтаруға қарсы күресті жандандыру қажет».**

16. «Үкіметке «Бизнестің жаңа жол картасы» аясында осы мақсатқа сәйкес алдағы үш жыл ішінде қосымша **250 миллиард теңге** бөлуді тапсырамын».
17. «Әлеуметтік бағыттарға – отбасы бизнесін құруға, ең алдымен, **көп балалы және жағдайы төмен отбасыларға** баса мән бере отырып, бизнеске қолдау көрсетудің жаңа тәсілдерін енгізу керек».
18. «**Туризмді**, әсіресе экотуризм мен этнотуризмді дамытуға экономиканың маңызды саласы ретінде баса мән беру қажет».
19. «**Алтын Орданың 750 жылдығын** төл тарихымызға, мәдениетіміз бен табиғатымызға туристер назарын аудару тұрғысынан атап өткен жөн».
20. «Туризмді дамыту үшін қажетті инфрақұрылым жүргізуді, соның ішінде жол салып, білікті мамандар дайындауды қамтамасыз ету қажет».
21. «Өз өнімін экспортқа шығаратын компанияларға мемлекеттік қолдау көрсетудің тиімділігін барынша арттыру керек».
22. «Үкіметке мемлекеттік индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында **өнімділігі жоғары орта бизнеске қолдау көрсетудің** кешенді шараларын әзірлеуді тапсырамын. Соның ішінде салықтық, қаржылық, әкімшілік ынталандыру мәселелері көзделуі тиіс».
23. «**Шетелден тікелей инвестиция** тарту жұмыстарын барынша жандандыру қажет. Онсыз алдағы уақытта экономикалық өсім резерві шектеулі болады. Бұл – атқарушы билік басымдық беруі тиіс міндеттердің бірі».
24. «Қазақстан **цифрлық экономиканы** дамытуды көздеп отыр.».
25. «Біздің міндетіміз – ақпараттық коммуникациялық инфрақұрылымның даму деңгейі бойынша өңірдегі көшбасшылықты нығайту.».
26. «Үкімет заңнаманы 5G, «Ақылды қалалар», «Үлкен деректер», блокчейн, цифрлық активтер, жаңа цифрлық қаржы құралдары сияқты **тың технологиялық құбылыстарға** бейімдеу қажет».
27. «Қазақстан **технологиялық серіктестік орнату**, мәлімет орталықтарын құру және орналастыру, мәліметтер транзитін дамыту, цифрлық қызметтердің жаһандық нарығына қатысу үшін **ашық юрисдикция ретінде өзіндік брендке айналуы** тиіс».
28. «Үкімет «Астана» халықаралық қаржы орталығының қызметіне қолдау көрсете беруі керек».

29. «Ел ішінде ғана емес, шетелде де сұранысқа ие **органикалық және экологиялық таза** өнім өндіру үшін зор мүмкіндіктер бар».
30. «Біз **суармалы жер** көлемін кезең-кезеңмен 2030 жылға қарай **3 миллион гектарға** дейін ұлғайтуымыз керек».
31. «Ауыл шаруашылығына шетелден инвесторлар тарту – маңызды міндет».
32. «...жерді тиімді пайдалануды қамтамасыз ету – біздің міндетіміз».
33. «Жер – біздің ортақ байлығымыз және оны кім игерсе, соған тиесілі болуы тиіс».
34. «**Ауыл тұрмысының сапалы болуын қамтамасыз етпей**, ауыл шаруашылығының өнімділігін арттыру мүмкін емес».
35. «Біз Елбасының «**Ауыл – Ел Бесігі**» арнайы жобасын жүзеге асыруды жалғастырамыз».
36. «Біз шағын елді мекендерді дамытуға қатысты өте күрделі мәселені шешуіміз қажет. Өңірлік стандарттар әзірленді. Енді оларды **үш мыңнан** астам негізгі және қанаттас ауылдық елді мекендерге енгізу қажет».
37. «Үкіметке «Ауыл – Ел Бесігі» жобасын жүзеге асыру үшін биыл бөлінген 30 миллиард теңгеге **қосымша** алдағы үш жыл ішінде **90 миллиард теңге** бөлуді тапсырамын. Бұл қаражат көлік, ауыз су және газбен қамтамасыз ету сияқты инфрақұрылымдық мәселелерді шешумен қатар, мектеп, аурухана, спорт алаңдарын салуға және жөндеуге жұмсалады».
38. «Ұлттық табыстың әділ бөлінуіне баса мән бере отырып, **салық жүйесін жаңғырту** қажет деп санаймын».
39. «Үкіметке 5 пайыздық қосымша зейнетақы төлемін **енгізу мәселесін 2023 жылға дейін шегеруді** тапсырамын. Кейін бұл мәселеге қайта ораламыз».
40. «Екінші деңгейдегі банктердің **бизнеске кредит беру** ісінің қолайлы әрі **ұзақ мерзімді** болуын қамтамасыз ету керек. Жыл соңына дейін Ұлттық банк екінші деңгейдегі банктердің **активтерінің сапасын** тәуелсіз бағалау жүргізу жұмысын аяқтауы қажет».
41. «Халықтың әлеуметтік жағдайы туралы айтылып отырғандықтан, Үкімет бұл мәселеде **табандылық танытуы** керек».
42. «Үкіметке **еңбекақы төлеу қорын арттыру үшін** жұмыс берушілерді **ынталандыру** мәселесін пысықтауды тапсырамын».

IV. ӘЛЕУМЕТТІК ЖАҢҒЫРУДЫҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІ.

1. «Еліміздің бюджеті екі негізгі мақсатқа бағытталуы тиіс – экономиканы дамыту және әлеуметтік мәселелерді шешу».
2. «Әлеуметтік салада мынадай бағыттарға **баса мән** беру керек.

Бірінші. Білім беру сапасын жақсарту.

Екінші. Отбасы және бала институтын қолдау, инклюзивті қоғам құру.

Үшінші. Медициналық қызмет көрсетудің сапасы мен қолжетімділігін қамтамасыз ету.

Төртінші. Мәдениет қызметкерлерін қолдау.

Бесінші. Әлеуметтік көмек көрсету жүйесін одан әрі дамыту.

Алтыншы. Еліміздің зейнетақы жүйесін дамытусаласына ерекше тоқталғым келеді. Мұнда да қордаланып қалған мәселелер жеткілікті».

3. «Біз оқушылардың **қабілетін айқындап, кәсіби бағыт-бағдар берусаясатына** көшуіміз қажет».

4. «**Дипломмен – ауылға**» бағдарламасының аясын кеңейтіп, жұмысты жаңа деңгейде жалғастыруымыз қажет. Үкіметке келесі жылдан бастап осы бағдарламаны қаржыландыруды **20 миллиардтеңгеге** жеткізуді тапсырамын».

5. «Дарынды ауыл жастарын іріктеп, отандық және шетелдік жоғары оқу орындарына дайындау керек.

Аз қамтылған және көп балалы отбасыларды қолдау үшін Үкіметке **Дарынды баланың қабілетін дамытудың жол картасын** әзірлеуді тапсырамын.

Үкімет пен әкімдер осындай балалардың үйірмелер мен орталықтарға, жазғы лагерьлерге баруы үшін мүмкіндік жасауы керек».

6. «Оқушыларды **сапалы оқулықтармен қамтамасыз** ету – тиісті министрліктің тікелей міндеті».

7. «Мұғалімдер мен оқытушылардың әлеуметтік жағдайын жақсартпасақ, бұл шаралар жүзеге аса қоймайды».

8. ҚР Президенті «...төрт жыл ішінде **мұғалімдердің еңбек ақысын екі есе арттыруды**тапсырдым. Бұл – келесі жылдан бастап ұстаздардың жалақысы **25 пайызға өседі** деген сөз.».

8. «Бала құқығын қорғау және тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарсы іс-қимыл мәселесіне басымдық беруіміз қажет».

9. «Біз **зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балалар** мен олардың отбасын **қорғау жөнінде толыққанды бағдарлама**әзірлеуіміз қажет.

Қамқорлығында мүмкіндігі шектеулі балалары бар отбасыларға ерекше көңіл бөлінуі тиіс. Тек ресми статистика бойынша **80 мыңнан астам бала**мүгедектігіне байланысты есепте тұр.

Үкімет **БЦП диагнозы бар балаларға** медициналық және әлеуметтік қолдау көрсетуді жақсарту үшін шаралар қабылдауы керек.

Балаларға қолжетімді болуы үшін шағын және орташа оңалту орталықтарының желісін кеңейту қажет.

Біз **ерекше қажеттіліктері бар адамдар** үшін бірдей мүмкіндік жасауға міндеттіміз.

Мен бұл туралы өзімнің сайлау алдындағы бағдарламамда айттым. Үкіметке енді осы мақсатқа үш жыл ішінде кем дегенде **58 миллиард теңге** бөлуді тапсырамын».

10. «Халықтың денсаулығын жақсарту мәселесі айрықша назар аударуды талап етеді.

Барлық жастағы ел азаматтары арасында **бұқаралық спортты** дамыту маңызды.

Спорт инфрақұрылымының балалар үшін барынша қолжетімді болуын қамтамасыз ету керек.

Бұқаралық дене шынықтыруды өркендету ісі жаңа чемпиондар шыңына шығатын пирамидаға айналуы тиіс. Бұл салауатты әрі белсенді жастардың, түптеп келгенде, қуатты ұлттың негізін қалыптастарды.

Осы бағдарды заңнамалық тұрғыдан қамтамасыз ету, сондай-ақ **Бұқаралық спортты дамыту жөніндегі кешенді жоспар** қабылдау қажет».

11. «2020 жыл **«Волонтер жылы»** деп жарияланды. Еріктілер қызметіне азаматтардың, әсіресе жастардың, студенттер мен оқушылардың қатысу

аясын кеңейту, олардың бойында белсенді өмірлік ұстанымдарға қатысты дағды қалыптастыру – маңызды міндет».

12. «2020 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстанда **міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру** жүйесі іске қосылады».

13.«...мемлекет **тегін медициналық көмектің кепілдендірілген көлемін** сақтайды. Оны қаржыландыруға алдағы үш жыл ішінде **2,8 триллионнан астам теңге** бөлінеді».

14. «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандырудың жүзеге асырылуы медициналық қызмет көрсетудің сапасы мен қолжетімділігін жақсартуға бағытталған.».

15. «Үшжылдық бюджет аясында денсаулық сақтау жүйесін дамытуға қосымша **2,3 триллионнан астам теңге** бөлінеді».

16.«Келесі жылдан бастап Үкімет **мәдениет қызметкерлерінің** еңбекақысын көбейтуі тиіс».

17. «Мемлекет мұқтаж жандарға көмек көрсету үшін барлық қажетті шараларды қабылдауда

Әлеуметтік көмекке бюджеттен бөлінетін қаражат көлемі 2017 жылдан бері **17 есе** көбейді және одан да арта түсті».

18. «**Конституция бойынша** біздің еліміз – әлеуметтік мемлекет. Сондықтан мемлекетіміз азаматтар алдындағы міндеттерін орындауы тиіс.

Үкімет өз жұмысында осы қағидатты басшылыққа алуға **міндетті**. Ал, резервтерді тиімсіз шығындарды азайту және табысты арттыру есебінен қалыптастыру қажет».

19. «Сонымен бірге, аз қамтылған отбасылардың балаларына қамқорлық көрсету керек. Олар үшін **кепілдендірілген әлеуметтік көмекті** енгізу қажет. Бұл дегеніміз – мектеп жасына дейінгі балаларға үнемі қолдау көрсету, барлық оқушыға тегін ыстық тамақ беру, оларды оқу құралдарымен және мектеп формасымен қамтамасыз ету, медициналық, соның ішінде стоматологиялық көмек алу және қоғамдық көліктерде жүру шығындарын өтеу.

Осыған қатысты шешімдердің барлығы 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енуі тиіс».

20. «Үкімет «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп бір ай ішінде көп балалы аналарды микро- және шағын бизнеске жұмылдыратын, соның ішінде үй жағдайында кәсіппен айналысатындарды да қамтитын арнайы бағдарлама әзірлеуі қажет».

21. «Үкімет Ұлттық банкпен бірлесіп, **зейнетақы жүйесінің тиімділігін арттыру** үшін нақты жұмыс жүргізуі керек».

22. «Жұмыс істейтін азаматтар өздерінің **зейнетақы жинағының бір бөлігін белгілі бір мақсатқа, соның ішінде** баспана сатып алуға немесе білім алу үшін **пайдалану мәселесін** жыл соңына дейін пысықтауды Үкіметке тапсырамын».

23. «Шығындарды оңтайландыру және активтерді инвестициялық басқару сапасын жақсарту мақсатымен Үкіметке **ортақ әлеуметтік қор құру және бірыңғай әлеуметтік төлем енгізу** арқылы әлеуметтік қамсыздандырудың бюджеттен тыс жүйесін жұмылдыру мәселесін пысықтауды тапсырамын».

V. ҚУАТТЫ ӨНІРЛЕР – ҚУАТТЫ ЕЛ.

24. «Бұл бағытта мынадай міндеттерге баса мән беру керек.

Бірінші. Жергілікті билік органдары жұмысының тиімділігін арттыру.

Екінші. Бюджетаралық қатынастар жүйесін реформалау.

Үшінші. Басқарылатын урбанизация және бірыңғай тұрғын үй саясаты.

Төртінші. Инфрақұрылымды дамыту».

25. «Жергілікті билік тұрғындар үшін әрдайым ашық болуы тиіс. Бұл аксиома әлі де бүгінгі күннің шындығына айналмай отыр».

26. «Келесі жылдан бастап шағын және орта бизнестен түсетін қосымша салық түсімдері өңірлердің құзыретіне берілетін болады.

Бюджет үдерісінің барлық деңгейде ұйымдастырылуын қайта қарастыру қажеттігі туындап отыр. Жергілікті бюджетті қалыптастыруға халықтың белсене атсалысуы бұл істе үлкен рөл атқаруы тиіс».

27. «Аудандық, қалалық және ауылдық деңгейдегі билік жергілікті маңызы бар міндеттерді шешу барысында экономикалық тұрғыдан мейлінше дербес болуы тиіс. Олардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі заңнамалық актілерде нақты белгіленуі керек».

28. «Үкімет көші-қонүдерісін басқару үшін пәрменді шаралар қабылдауы тиіс».

29. «Мен сайлау алдындағы бағдарламада **бірыңғай тұрғын үй саясатын** әзірлеу қажеттігін айтқан болатынмын.

Негізгі қағидат – тұрғындар, әсіресе, әлеуметтік тұрғыдан әлсіз топтар үшін **баспананың қолжетімділігін арттыру**.

Үкімет жүйесіз бағдарламалар қабылдау тәжірибесін тоқтатып, тұрғын үй саясатын жетілдірудің бірыңғай моделін әзірлеуі қажет».

30. «Менің Үкіметке тапсырмам – кезекте тұрған аз қамтылған көп балалы отбасыларға баспана беру мәселесін үш жыл ішінде **шешу керек**. Бүгінде олардың саны **30 мыңға** жуық.

Баспана **сатып алуға** жағдайы жоқ азаматтарға әлеуметтік жалға алу тәртібімен қоныстану үшін мүмкіндік беру қажет.

Мемлекет **2022 жылға** қарай осы мақсаттарға сәйкес **240 миллиард** теңгеден астам қаражат бөледі.

Жеке бизнесті осы жұмыстарға тарту үшін жаңа шаралар қабылдап, мемлекет-жекеменшік әріптестік тетіктерін жұмылдырған жөн».

31. «Үкімет жыл соңына дейін **жалдамалы** пәтерлерге, сондай-ақ «Бақытты отбасы» бағдарламасы бойынша жеңілдетілген баспана заемын **алуға** кезекте тұрғандарды есепке алудың **ұлттық бірыңғай жүйесін** құруы керек».

32. «Өңірлерге тұрғын үй қорын жаңғырту және жөндеу үшін екі жыл ішінде бюджеттік несие түрінде **30 миллиард теңгеден** астам қаражат бөлу керек.

Үкіметке осы тетікті енгізу мүмкіндігін қарастырып, қаражаттың тиімді игерілуін қатаң бақылауға алуды тапсырамын».

33. «2022 жылға қарай өңірлерді дамыту бюджеті **800 миллиард теңгеден** асып кетеді.

Әкімдерге жергілікті мәслихаттармен бірігіп, **осы қаражаттың жартысын** тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын жаңғырту ісін бірлесе қаржыландыруға және өңір тұрғындарының өзекті әлеуметтік мәселелерін шешуге **бағыттауды** қамтамасыз етуді тапсырамын.

Еліміздің әр аймағының тұрғындарының таза ауыз суға, табиғи газға, көлік инфрақұрылымына **қол жеткізу деңгейі** біркелкі емесекені белгілі.

Осы теңсіздікті жою үшін жұмысты жандандыру қажет».

34.«Алдағы үш жыл ішінде тұрғындарды таза ауыз сумен және су жеткізумен қамтамасыз етуге шамамен **250 миллиард теңге** бөлінеді».

35. «Атқарушы билік органдары «Нұрлы жол» бағдарламасын толық және сапалы іске асыруға баса мән беруі керек.

Бұл – стратегиялық жоба. Соның арқасында бүкіл көлік инфрақұрылымы жаңғыртылады.

Осы мақсатқа орай, мемлекет 2022 жылға дейін **1,2 триллион теңге**ден астам инвестиция салады».

36.«Үкімет экологияны жақсарту, жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды кеңейту, қоршаған ортаны сақтау ісін дәріптеу жұмыстарын жандандыруы керек. Осы орайда «**Бірге – Таза Қазақстан**» науқаны – қолдауға тұрарлық жоба. Бұл жұмысты жалғастыру керек».

37. «Біз елімізді реформалаудың **жаңа кезеңіне** қадам бастық. Осы маңызды міндеттерді сапалы орындауымыз керек.

Еліміздің әрбір тұрғыны **оң өзгерісті сезінуі** тиіс».

38. «Халқымызды толғандыратын барлық мәселелер бізге белгілі».

39. «Қазақстан – **ортақ шаңырағымыз!**»

40. «Сындарлы қоғамдық диалог – **татулық пен тұрақтылық** негізі».

41. «Елбасымыздың «**Ел бірлігі – ең асыл қасиет**» деген қанатты сөзі – біздің айнымас қағидамыз».

42. «**Береке мен бірлік, ақыл мен парасат** халқымызды үнемі алға бастап келеді».